

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Accountantsverslag 2024

Gemeente Heerenveen

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
2 juni 2025

 Aanbiedingsbrief

 Onze kernboodschappen

 Onze conclusies

 Uitkomsten controle 2024

 Jaarverslag

 Speerpunten

 Onze samenwerking

 Bijlagen

Aanbiedingsbrief

Gemeente Heerenveen

T.a.v. de raad en het college van burgemeester en wethouders

Postbus 15000

8440 GA Heerenveen

2 juni 2025

Geachte leden van de raad en het college,

Hierbij bieden wij u ons accountantsverslag aan dat wij hebben opgesteld in het kader van onze opdracht om de jaarrekening 2024 inclusief de rechtmatigheidsverantwoording (de ‘jaarrekening’) van gemeente Heerenveen te controleren. We hebben de controle uitgevoerd in overeenstemming met ons controleplan van 23 oktober 2024 en daarbij rekening gehouden met de aanpassingen in de kadernota rechtmatigheid en de bijbehorende Audit Alert van de NBA.

Ons accountantsverslag gaat in op de belangrijkste bevindingen uit onze controle van uw jaarrekening en is met uw ambtelijke organisatie besproken op 6 mei 2025 en bestuurlijk op 13 mei 2025.

In dit verslag hebben we specifieke aandacht besteed aan:

- onze conclusies na uitvoering van de jaarrekeningcontrole;
- belangrijkste conclusies binnen het ruimtelijk en sociaal domein;
- de controle van de aanbestedingen;
- een reflectie op de huidige financiële positie van de gemeente.

Wij hebben de inhoud van dit verslag besproken tijdens de vergadering van de Auditcommissie op 20 mei 2025. Heeft u nog vragen, neemt u dan gerust contact met ons op.

Wij bedanken u en uw medewerkers voor de medewerking tijdens onze controle.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door:

Sytse Jan Dul MSc RA
senior director

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Leonard Springerlaan 35, 9727 KB Groningen, Postbus 8060, 9702 KB Groningen

T: 088 792 00 50, F: 088 792 94 24, www.pwc.nl

PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop) voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Onze kernboodschappen

In dit hoofdstuk hebben we onze kernboodschappen samengevat.

01

 Aanbiedingsbrief Onze kernboodschappen Onze conclusies Uitkomsten controle 2024 Jaarverslag Speerpunten Onze samenwerking Bijlagen

Dit verslag is opgesteld uitsluitend voor gebruik door de raad en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Heerenveen. Op dit verslag kan niet door derden worden gesteund aangezien derden niet op de hoogte zijn van het doel van de werkzaamheden en de resultaten onjuist kunnen interpreteren. Wij aanvaarden geen aansprakelijkheid, zorgplicht en/of verantwoordelijkheid jegens andere partijen dan de gemeente Heerenveen.

Onze kernboodschappen (1/2)

We verstrekken een goedkeurende controleverklaring

Wij hebben onze accountantscontrole van de jaarrekening 2024 van gemeente Heerenveen afgerond. Wij hebben hierbij een goedkeurende controleverklaring op het aspect [getrouwheid](#) verstrekt. Hierbij nemen wij een benadrukkingsparagraaf op ten aanzien van de onrechtmatigheden zoals opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (deze overschrijden namelijk de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens van 1%). Daarnaast hebben we een goedkeurend oordeel over de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen verstrekt. Dit alles onder voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de raad. Verder geldt dat we geen indicaties hebben van [fraude en/of niet-naleving](#) van wet- en regelgeving (uitgezonderd de onrechtmatigheden in de rechtmatigheidsverantwoording).

Het college verantwoordt niet rechtmatig te hebben gehandeld

Het college heeft een verantwoording over [rechtmatigheid](#) opgesteld in de jaarrekening en nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. De conclusie hierbij is dat de afwijkingen van €18,9 miljoen groter zijn dan de vastgestelde verantwoordingsgrens van €2,5 miljoen. De onrechtmatigheden zijn, na aanpassingen, adequaat toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. De afwijkingen worden met name veroorzaakt door: inkopen die ten onrechte niet (tijdig) Europees zijn aanbesteed van €13,0 miljoen, overschrijdingen van de vastgestelde thema's voor €4,3 miljoen en overschrijdingen van investeringskredieten voor een bedrag van €1,6 miljoen. Hiervan is €4,0 miljoen acceptabel (past binnen het door de raad vastgestelde beleid) en omdat in de financiële verordening is geregeld dat melden bij de jaarrekening tijdig is.

Naleving van aanbestedingsrichtlijnen is op dit moment onvoldoende gewaarborgd

De onrechtmatigheden ten aanzien van de [naleving van Europese aanbestedingsrichtlijnen](#) zijn omvangrijk (€ 13,0 miljoen 2024; 2023 € 0,7 miljoen).

Ook het controleproces om tot de conclusies te komen, is intensief geweest en heeft zowel de organisatie als ons veel tijd gekost. Op basis van controles is inzichtelijk gemaakt dat voorgaand jaar inkopen zijn goedgekeurd, die niet voldeden aan de Europese aanbestedingsrichtlijnen (€2,9 miljoen). Het is belangrijk om de interne beheersing te verbeteren, o.a. door het versterken van de capaciteit van de afdeling inkoop (om minder kwetsbaar te worden met het toenemend belang van inkoop) en het gemeentebreed verbeteren van contract –en leveranciersbeheer (om bijvoorbeeld eventuele overschrijdingen van contracten tijdig te signaleren). Bij de overgang naar het nieuwe financiële systeem per 1 januari 2026 zou het inrichten van een contract- en verplichtingenadministratie hoge prioriteit moeten krijgen.

Financiële positie is per 31 december 2024 toereikend, maar verdient naar de toekomst toe aandacht

In 2024 is een positief resultaat behaald van €9,9 miljoen na mutaties reserves en zijn de ratio's en het weerstandsvermogen toereikend. Er is sprake van een lichte verbetering van de ratio's ten opzichte van voorgaand jaar vanwege de toename van het eigen vermogen. Wel vragen wij aandacht voor de onzekere toekomstige situatie. De [financiële positie](#) van de gemeente Heerenveen staat onder druk vanwege de aangekondigde ombuigingen vanuit het rijk en de investeringsopgave van de gemeente. In de komende periode wordt door u als raad besloten over ombuigingsvoorstellen.

Toerekenen kosten aan juiste boekjaar vraagt aandacht

Uit onze controle blijkt dat de interne beheersing hiertoe moet worden aanscherpt. Dit heeft geleid tot een [controlebevinding](#). Het is belangrijk om de juiste toerekening van kosten in het jaarafsluitingsproces expliciet te controleren.

 Aanbiedingsbrief Onze kernboodschappen Onze conclusies Uitkomsten controle 2024 Jaarverslag Speerpunten Onze samenwerking Bijlagen

Dit verslag is opgesteld uitsluitend voor gebruik door de raad en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Heerenveen. Op dit verslag kan niet door derden worden gesteund aangezien derden niet op de hoogte zijn van het doel van de werkzaamheden en de resultaten onjuist kunnen interpreteren. Wij aanvaarden geen aansprakelijkheid, zorgplicht en/of verantwoordelijkheid jegens andere partijen dan de gemeente Heerenveen.

Onze kernboodschappen (2/2)

Positief resultaat behaald over uw grondexploitaties, maar de gehanteerde parameters in het ruimtelijk domein zijn voorzichtig ingeschat

Er is in 2024 een positief resultaat behaald van €0,2 miljoen op de [grondexploitaties](#) als gevolg van winstnemingen en toevoegingen aan de verliesvoorzieningen. De gehanteerde [parameters](#) zijn overwegend evenwichtig ingeschat (met uitzondering van enkele opbrengstenstijgingen). De onzekerheden als gevolg van stikstof en [netcongestie](#) nemen toe, door de gemeente Heerenveen is dit niet als projectrisico ingerekend aangezien de kans van voorkomen nog onder de 50% wordt ingeschat.

Het gebruik van financiële restwaardes is door de gemeente nog niet in 2024 toegepast en overige aandachtspunten ten aanzien van de activa

In de themarekening van de gemeente Heerenveen is een toelichting opgenomen omtrent het hanteren van financiële (circulaire) restwaarden voor nieuwe investeringen ([materiële vaste activa](#)). Dit is in 2024 nog niet toegepast en vraagt bij toepassing om actief overleg met ons (mede door landelijke overleggen om tot een uniforme werkwijze te komen). Voor de activa zijn verdere verbeterpunten het verrijken van de data in de activa-administratie en het gemotiveerd afwijken van de afschrijvingstermijnen conform de financiële verordening.

Onderhoudsvoorzieningen zijn onderbouwd met recente onderhoudsplannen, maar uitnutting blijft achter

In 2024 zijn nieuwe onderhoudsplannen geformaliseerd als basis voor diverse [onderhoudsvoorzieningen](#), zoals het Watertakenplan. Daarbij is strakker gemonitord of onttrekkingen terecht ten laste van de voorzieningen worden gebracht. Bij uw onderhoudsvoorzieningen zien wij dat (conform het landelijk beeld) het daadwerkelijk gerealiseerde onderhoud achterblijft bij de planning, mede als gevolg van schaarste van capaciteit & middelen. Dit zorgt voor een stijging van de voorziening. Sturing op de daadwerkelijke uitvoering is van belang (om bijv. achterstallig onderhoud te voorkomen).

De kwaliteit van het jaarverslag is voldoende en samen met uw organisatie zijn verbeteringen doorgevoerd in de toelichtingen ten opzichte van voorgaand jaar

De [jaarrekening en het jaarverslag](#) zijn met elkaar verenigbaar en voldoen aan het BBV. Over het algemeen is het verslag goed leesbaar en is de informatiewaarde voldoende. De verplichte informatie wordt in de paragrafen opgenomen. De leesbaarheid en informatiewaarde wordt echter ingewikkeld gemaakt door het gebruik van zowel thema's, programma's als taakvelden. Dit wordt ook betrokken bij de verdere ontwikkeling van de planning en control documenten. Ook toelichtingen ten aanzien van fraude en integriteit in de paragraaf bedrijfsvoering dienen uitgebreid te worden. In de toelichtingen op de jaarrekening zijn adviezen om toelichtingen aan te scherpen, zoals bij de niet uit de balans blijken verplichtingen en de incidentele baten & lasten opgepakt. Dit heeft het inzicht verbeterd.

Lasten in het sociaal domein nemen toe, onzekerheden zijn omvangrijk

Ook bij de gemeente is conform de landelijke ontwikkelingen een stijging zichtbaar in de lasten binnen [het sociaal domein](#) (+19%). De gemeente heeft maatregelen genomen om dit te adresseren. Binnen het sociaal domein is voor meerdere zorgaanbieders geconstateerd dat productie-verantwoordingen niet voor de wettelijke termijn van 1 april zijn ontvangen, wat leidt tot omvangrijke onzekerheden (€ 3,7 miljoen) ten aanzien van deze lasten.

Grote (verbeter)opgaven vragen om prioritering

Heerenveen staat voor diverse (verbeter)opgaven, met o.a. de nieuwe organisatie-inrichting, het verbetertraject inkopen, een nieuw financieel systeem, de financiële ombuigingen en beleidsmatige –en financiële opgaven in het sociaal en ruimtelijk domein. Dit vraagt de komende jaren om duidelijke prioritering en keuzes, dit om te voorkomen dat zaken door capaciteitsgebrek “half” worden opgepakt.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies**
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Onze conclusies

In dit hoofdstuk wordt uitleg gegeven over ons oordeel bij de jaarrekening. Hierin lichten we de geconstateerde fouten en onzekerheden voor de getrouwheid en rechtmatigheid toe.

02

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies**
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Onze conclusies

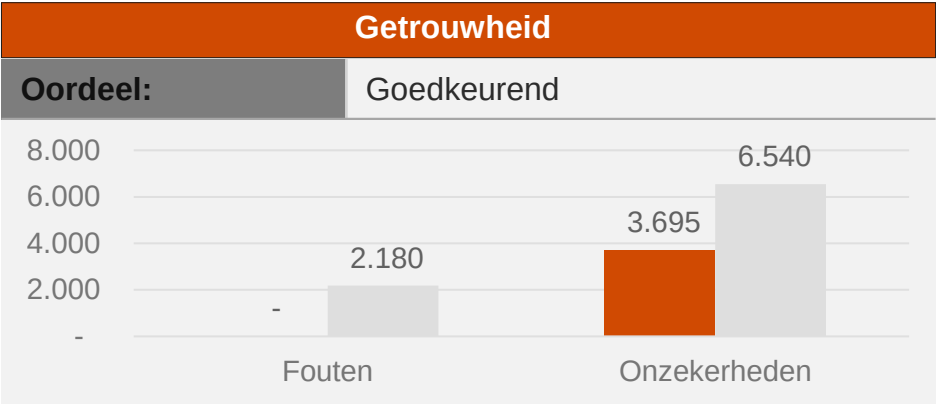
Ons oordeel bij uw jaarstukken 2024 is goedkeurend

Uw jaarrekening geeft een getrouw beeld

Wij hebben onze accountantscontrole van de jaarrekening 2024 van de gemeente Heerenveen afgerond. Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring inzake de getrouwheid van de jaarrekening, waarin ook de rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen, onder het voorbehoud dat de jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de raad. Hierbij nemen wij een benadrukkingsparagraaf op in onze controleverklaring ten aanzien van de onrechtmatigheden zoals opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (deze overschrijden namelijk de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens van 1%). De controlebevindingen in de WNT-verantwoording 2024 zijn gecorrigeerd.

Rechtmatigheid specifieke uitkeringen

Wij hebben in onze controleverklaring ook een goedkeurend oordeel verstrekt over de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de [specifieke uitkeringen](#).

■ = absoluut bedrag fouten of onzekerheden x €1.000

■ = door u vastgestelde goedkeuringstolerantie x €1.000

Fouten en onzekerheden geconstateerd in relatie tot getrouwheid

In totaliteit hebben we drie controleverschillen geconstateerd in relatie tot getrouwheid, welke allen zijn gecorrigeerd in de jaarstukken. Daarnaast is er sprake van één onzekerheid. De overzichten van deze fouten en onzekerheden inzake getrouwheid worden [hier](#) getoond.

Geen wijzigingen van het controleplan

Ten opzichte van ons controleplan hebben wij geen nieuwe risico's geïdentificeerd.

Overige informatie in uw jaarverslag is consistent met uw jaarrekening

Als accountants zijn wij ervoor verantwoordelijk dat wij in onze controleverklaring verslag uitbrengen over de overige informatie die in het jaarverslag is opgenomen. De overige informatie omvat uw jaarverslag – inclusief themaverslag, de paragrafen en de overige gegevens. Wij hebben geen materiële inconsistenties, materiële onjuistheden en/of omissies opgemerkt in de informatie die op grond van het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) moet worden verstrekt.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies**
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Overzicht van gecorrigeerde fouten inzake getrouwheid

De volgende geconstateerde afwijkingen betreffen de gecorrigeerde fouten in relatie tot getrouwheid, boven de gestelde rapporteringstolerantie van €100.000. Voor balansreclassificaties wordt onze uitvoeringsmaterialiteit gehanteerd, die €1,8 miljoen euro bedraagt. Wij hebben geen bevindingen in relatie tot de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen. De bevindingen ten aanzien van de WNT zijn opgenomen in de [bijlage](#). Daarnaast zijn in de toelichtingen van de jaarrekening aanpassingen doorgevoerd.

#	Beschrijving	Jaarrekeningpost	Fouten	Onzekerheden
1	Kosten die betrekking hebben op boekjaar 2025 zijn verantwoord in de jaarrekening van 2024	Overige bedrijfskosten Aan overige schulden	€255.000	€0
2	Een vooruitbetaald bedrag is ten onrechte opgenomen in de materiële vaste activa per 1 januari 2024	Vooruitbetaalde bedragen Aan Materiële vaste activa	€4.800.000	€0
3	Inkopen die ten onrechte niet zijn aangemerkt als fout in de rechtmatigheidsverantwoording	Rechtmatigheids- verantwoording	€10.785.000	€0
		Totaal	€15.840.000	€0

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies**
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Overzicht van ongecorrigeerde fouten en onzekerheden inzake getrouwheid

De volgende geconstateerde afwijkingen betreffen de ongecorrigeerde fouten en onzekerheden in relatie tot getrouwheid, boven de gestelde rapporteringstolerantie van €100.000. Voor balansreclassificaties wordt onze uitvoeringsmaterialiteit gehanteerd, die €1,8 miljoen euro bedraagt. Het college heeft geconcludeerd dat het kwalitatieve en kwantitatieve effect niet materieel is. Wij zijn het eens met deze beoordeling van het college.

Wij hebben geen bevindingen in relatie tot de rechtmatigheid van de specifieke uitkeringen.

#	Beschrijving	Jaarrekeningpost	Fouten	Onzekerheden
1	Gedeclareerde zorgkosten Jeugd/Wmo zijn niet onderbouwd met productieverantwoordingen	ZIN – Jeugd/Wmo	-	€3.695.000
		Totaal	-	€3.695.000

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024**

Rechtmatigheid

Ruimtelijk domein

Sociaal domein

Overige onderwerpen

Schattingen

Update interne beheersing

Fraude

Jaarverslag

Speerpunten

Onze samenwerking

Bijlagen

Uitkomsten controle 2024

In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste uitkomsten van de controle wat betreft de rechtmatigheidsverantwoording, het ruimtelijk domein, het sociaal domein en overige onderwerpen.

03

<https://www.wikipedia.nl/>

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024

Rechtmatigheid

Ruimtelijk domein

Sociaal domein

Overige onderwerpen

Schattingen

Update interne beheersing

Fraude

Jaarverslag

Speerpunten

Onze samenwerking

Bijlagen

Rechtmatigheid

Uw rechtmatigheidsverantwoording voldoet aan de vereisten

Rechtmatigheidsverantwoording van het college voldoet aan de vereisten

Het college legt verantwoording af over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties via de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Als uw accountant hebben wij de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording meegewogen in ons oordeel over de jaarrekening als geheel (indirect oordeel over de rechtmatigheid).

Het college heeft onrechtmatigheden boven de verantwoordingsgrens van €2,5 miljoen geconstateerd. De totale onrechtmatigheden komen neer op een bedrag van €18,9 miljoen. Een nadere toelichting van de afwijkingen boven de verantwoordingsgrens is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Begrotingscriterium

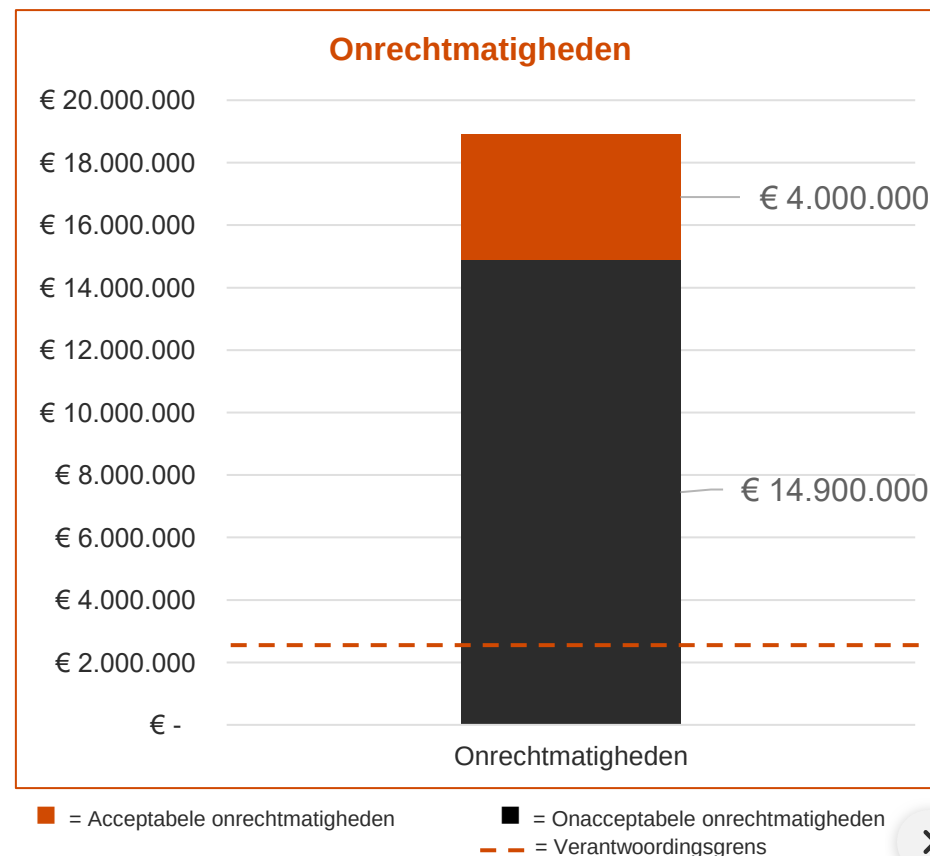
U heeft over 2024 €5,9 miljoen aan begrotingsafwijkingen gerealiseerd. Hiervan is €4,0 miljoen acceptabel en €1,9 miljoen een onacceptabele onrechtmatigheid. Ten aanzien van de investeringskredieten is een bedrag van €1,6 miljoen als onrechtmatig geïdentificeerd.

Voorwaardencriterium

Ten aanzien van het voorwaardencriterium zien de onrechtmatigheden voornamelijk toe op inkopen die ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed, dit betreft een bedrag van €13,0 miljoen. De organisatie heeft daarnaast, als gevolg van het uitbreiden van de controles, vastgesteld dat inkopen in 2023 ten onrechte als rechtmatig zijn geclassificeerd. Dit leidt tot een aanvullende onrechtmatigheid van €2,9 miljoen welke toegelicht wordt als onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording. Wij reflecteren op deze onrechtmatigheden op de volgende [pagina](#).

M&O criterium

Er zijn geen onrechtmatigheden geïdentificeerd als gevolg van het M&O-criterium.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024

Rechtmatigheid

Ruimtelijk domein

Sociaal domein

Overige onderwerpen

Schattingen

Update interne beheersing

Fraude

Jaarverslag

Speerpunten

Onze samenwerking

Bijlagen

Rechtmatigheid

Uw rechtmatigheidsverantwoording voldoet aan de vereisten

De controle omtrent aanbestedingen is intensief verlopen met daarnaast ook belangrijke bevindingen

In onze boardletter hebben wij gerapporteerd over de benodigde verbeterstappen in het inkoop –en aanbestedingsproces, inclusief op welke wijze de (verbijzonderde) interne controles meer ingericht kunnen worden. Gedurende de eindejaarscontrole is de samenwerking om tot juiste conclusies te komen binnen de aanbestedingen intensief verlopen. Dit heeft zowel van ons als van de organisatie veel tijd gevraagd. Dit heeft ook bevindingen op het gebied van inhuur en opvang Oekraïners tot gevolg.

Binnen de gemeente Heerenveen is de afdeling inkoop kwetsbaar vanwege de beperkte personele capaciteit, dit betekent in de praktijk dat kennis en verantwoordelijkheden beperkt zijn tot een specifiek aantal personen. Dit heeft effect op de werkdruk en ook op de mogelijkheden om tijdig bij te sturen wanneer contracten overschreden dreigen te worden, of aflopen en tijdsintensieve trajecten voor Europese aanbestedingen opgestart moeten worden. Wij hebben begrepen dat binnen de afdeling inkoop een nieuwe medewerker is aangetrokken en wij onderschrijven het belang dat versterking op dit aspect – en op het investeren in systemen en processen, noodzakelijk is om de beheersing te verbeteren en meer onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen.

Het investeren in capaciteit op de afdeling inkoop biedt ook ruimte om het inzicht in het contract- en leveranciersbeheer te verbeteren. Een meer aanwezige rol van de VIC-functie binnen de aanbestedingen is van belang om de kwaliteit van de spendanalyse en gerichte controles te verbeteren en met een objectieve blik te kijken naar de onrechtmatigheden die mogelijk ontstaan in dit proces.

Wij gaan hierover graag met de organisatie in gesprek als onderdeel van onze evaluatie om hierin concrete verbeterpunten te formuleren. De onrechtmatigheden die zijn verantwoord in de rechtmatigheidsverantwoording bedragen €13,0 miljoen (2023: € 0,7 miljoen). Dit zijn voor de omvang van Heerenveen behoorlijk omvangrijke bevindingen. Er is dan ook nadrukkelijk aandacht vereist om het proces omtrent inkopen & aanbesteden te verbeteren. De geconstateerde bevindingen ten aanzien van 2024 betreffen verschillende soorten uitgaven:

- Inkopen t.b.v. opvang Oekraïners: €6,5 miljoen
- Inhuur van personeel: €1,0 miljoen
- Overige inkopen (sociaal & fysiek domein): €5,0 miljoen
- ICT: €0,5 miljoen

In de rechtmatigheidsverantwoording 2024 is ook opgenomen dat er contracten in 2023 ten onrechte als rechtmatig zijn aangemerkt. Dit betreft een bedrag van €2,9 miljoen.

Als onderdeel van de onrechtmatigheden ten aanzien van het niet naleven van Europese aanbestedingsregels zijn ook verwachte uitgaven met betrekking tot 2025 meegenomen welke specifiek zijn toegelicht in de niet uit de balans blijken verplichtingen.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024

Rechtmatigheid

Ruimtelijk domein

Sociaal domein

Overige onderwerpen

Schattingen

Update interne beheersing

Fraude

Jaarverslag

Speerpunten

Onze samenwerking

Bijlagen

Ruimtelijk domein (1/3)

Landelijke ontwikkelingen leiden tot meer onzekerheden in het fysiek domein

Resultaten grondexploitaties

In 2024 is een positief resultaat behaald op de grondexploitaties van €0,2 miljoen. Dit betreft het saldo van de in 2024 verantwoorde winstnemingen van €1,6 miljoen en het verhogen van de verliesvoorziening in 2024 van €1,4 miljoen. In het resultaat van het grondbedrijf valt op dat er afwijkingen bestaan ten opzichte van de begroting, dit is voornamelijk doordat de verliesvoorzieningen niet tussentijds worden begroot.

De belangrijkste oorzaak voor de verhoging van de verliesvoorziening betreft dat een aantal grondexploitaties zijn omgeslagen naar verlieslatend, waaronder Stadiongebied en Fedde Schurerplein. Aanvullend is binnen het complex Tjalleberd een voorziening gevormd van €0,3 miljoen (in 2023: geen).

Ten opzichte van 2023 is een daling zichtbaar in het resultaat van uw grondexploitaties (in 2024: €0,2 miljoen; in 2023: €9,3 miljoen). Dit met name door in 2023 een hoge vrijval van de verliesvoorzieningen is doorgevoerd op basis van een wijziging van de systematiek (totaal € 6,7 miljoen). In de figuur hiernaast is een grafische weergave opgenomen van de ontwikkeling van het resultaat, de risico's en de verliesvoorzieningen over 2024 en 2023.

Onzekerheden rondom stikstof en netcongestie verdienen meer aandacht in het afsluitingsproces

De landelijke uitspraken van de Raad van State op 18 december 2024 hebben mogelijk gevolgen voor de grondexploitaties van gemeente Heerenveen. Waar voorheen enkel een natuurvergunning van de provincie nodig was voor extern salderen, gaat dit ook gelden voor intern salderen. Uit een voortoets van elk project moet blijken of er sprake is van stikstofdepositie. Dit geldt met terugwerkende kracht voor projecten die gestart zijn vanaf 1 januari 2020.

Momenteel zijn de beleidsregels voor intern salderen niet vastgesteld door de provincie en daardoor is het nog onduidelijk hoeveel stikstofruimte beschikbaar is. Ook is er momenteel sprake van een opschorting voor vergunningverlening voor intern salderen. Dit leidt tot mogelijke vertraging voor (investerings)-projecten die op het punt van realisatie staan.

In 2020 zijn er door de gemeente stikstofonderzoeken uitgevoerd voor de aanwezige grondexploitaties en is geconcludeerd dat natura 2000-gebieden op grote afstand liggen, waardoor de impact beperkt lijkt. Wel adviseren wij de ontwikkelingen nauwgezet te volgen.

Daarnaast zijn onzekerheden als gevolg netcongestie en stikstof door de gemeente in overweging genomen. Als onderdeel van de door de raad vastgestelde speerpunten rapporteren wij hierover op de volgende [pagina](#). Op dit moment schat de gemeente Heerenveen in dat de risico's als gevolg van deze ontwikkelingen laag zijn en er geen indicaties bestaan dat projecten hierdoor vertraagd worden.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024

Rechtmatigheid

Ruimtelijk domein

Sociaal domein

Overige onderwerpen

Schattingen

Update interne beheersing

Fraude

Jaarverslag

Speerpunten

Onze samenwerking

Bijlagen

Ruimtelijk domein (2/3)

De parameters zijn evenwichtig ingeschat

Parameters grondexploitaties over het algemeen evenwichtig ingeschat

De waardering van uw grondexploitaties is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële waardering van de grondexploitaties stelt de gemeente Heerenveen exploitatieoverzichten op waarin een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten. Daarnaast zijn ook de geraamde (nominale) kosten en opbrengsten in de grondexploitaties geactualiseerd per prijspeil 1 januari 2025. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de gehanteerde en geactualiseerde uitgangspunten en parameters beoordeeld.

De stijgende bouwkosten, de onzekerheden in de markt, de stijgende rente en het stroomnet van Nederland dat overvol is. Dit zijn de thema's die impact hebben op uw grondexploitaties. Wij hebben geëvalueerd of deze onderwerpen in voldoende mate zijn gereflecteerd in de grondexploitaties. Wij concluderen dat de parameters over het algemeen evenwichtig zijn ingeschat. De gehanteerde parameters zijn voldoende onderbouwd en liggen in lijn met de landelijke ontwikkelingen. Hoewel binnen de bandbreedte, is er een relatief hoge opbrengstenstijging voor woningbouw in de vrije sector ingerekend. Tegelijkertijd merken wij op dat de opbrengstenstijging voor bedrijventerreinen met 1% relatief voorzichtig is.

Door de toenemende vraag naar elektriciteit is het stroomnet in Nederland overvol geraakt. Hierdoor ontstaat veel vertraging in bouwprojecten. Naast de rem op de woningbouw, zorgt netcongestie ook voor vertraging in de energietransitie. Het college heeft de impact van netcongestie in kaart gebracht en vastgesteld dat dit voornamelijk speelt bij Klaverblad Noord-Oost. Dit leidt tot een aanvullende risicobuffer, maar heeft (nog) geen impact op de berekening van de contante waarde.

In algemene zin is er sprake van goed contact met de netbeheerders, maar verloopt het proces om afspraken op papier te zetten moeizaam waardoor onzekerheden blijven bestaan.

Parameter	Beoor- deling	2025	2026, 2027	2028 e.v.
Gehanteerde rekenrente	●	1,7%	1,7%	1,7%
Kostenstijging GWW	●	4,5%	3,5%	2%
Kostenstijging VTU	●	5,5%	3,5%	2%
Opbrengstenstijging woningbouw (vrije sector)	□	9,5%	6,5%	2%
Opbrengstenstijging (betaalbare koop)	●	3,5%	3,0%	2,0%
Opbrengstenstijging woningbouw (sociaal)	●	3,5%	2,5%	2,0%
Opbrengstenstijging bedrijventerreinen	◆	1,0%	1,0%	2,0%

■ Controleverschil □ Optimistisch ● Evenwichtig ◆ Voorzichtig

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024

Rechtmatigheid

Ruimtelijk domein

Sociaal domein

Overige onderwerpen

Schattingen

Update interne beheersing

Fraude

Jaarverslag

Speerpunten

Onze samenwerking

Bijlagen

Ruimtelijk domein (3/3)

Projectplan omtrent het stadiongebied wordt opnieuw vastgesteld door de raad in 2025

De project- en ontwikkelplannen die ten grondslag liggen aan grondexploitatie Stadiongebied worden aangepast en in 2025 opnieuw aan de raad voorgelegd ter vaststelling. Dit ziet onder andere toe op een nieuwe invulling van de type woningen. Aangezien besluitvorming door de raad plaatsvindt in 2025, is in de jaarrekening van 2024 de grondexploitatie gewaardeerd op basis van de reeds bestaande projectplannen. Dit is conform het BBV.

De gemeente wil circulaire restwaarde gaan hanteren voor investeringen

In de nota activa die in 2024 door de gemeente Heerenveen is vastgesteld wordt rekening gehouden met een financiële restwaarde. Voor gebouwen die voor minimaal 55% losmaakbaar worden gebouwd en een materialenpaspoort aanwezig is, hoeft niet meer tot nul afgeschreven worden. Dit geldt voor alle nieuwe gebouwen waar de komende jaren in geïnvesteerd wordt. Wij hebben tijdens de controle vastgesteld dat dit voor activa die per 31 december 2024 zijn opgenomen in de activa-administratie nog niet het geval is. Landelijk vinden op dit onderwerp diverse gesprekken plaats om een uniforme landelijke lijn te handhaven. Indien de situatie zich voordoet, gaan we hierover graag tijdig met de organisatie in gesprek om de impact daarvan op de jaarrekening te bespreken.

Gehanteerde afschrijvingstermijnen wijken in sommige gevallen af van de financiële verordening

Uit onze controle blijken een aantal activa waarbij de gehanteerde afschrijvingstermijn afwijkt van de in de nota Activa voorgeschreven termijnen. Middels navraag binnen de organisatie zijn de afwijkingen gemotiveerd toegelicht en raadsbesluiten toegevoegd. In de controle heeft dit niet geleid tot bevindingen. Wij adviseren om te evalueren of de financiële verordening op dit gebied verrijkt moet worden.

Verbeterpunten geconstateerd ten aanzien van de activa-administratie

De activa-administratie van de gemeente Heerenveen biedt voldoende inzicht om een oordeel te vormen over de getrouwheid van de activa in de jaarrekening. Wel zien wij verbeterpunten ten aanzien van het inzicht dat de activa-administratie biedt. De informatiewaarde is beperkt en bevat enkel de beginstand, eindstand en mutaties gedurende het jaar. Om het inzicht te vergroten en meer datagerichte controles mogelijk te maken zijn elementen zoals de aanschafdatum en activacategorie conform de financiële verordening relevant om toe te voegen. Dit kan ook aanknopingspunten bieden om het aantal steekproeven te verminderen. De overstap naar een nieuw financieel systeem per 1 januari 2026 biedt eventueel mogelijkheden om deze verbeteringen door te voeren.

Het uitnutten van voorzieningen is een belangrijk aandachtspunt

Binnen de voorzieningen is zichtbaar dat deze, in relatie tot andere gemeenten, beperkt aflopen. In 2024 is door de gemeente €8,0 miljoen toegevoegd en is slechts €4,1 miljoen aangewend. De totale stand van de voorzieningen is gestegen naar €31,7 miljoen. Dit zit voornamelijk in de onderhoudsvoorzieningen (€10,0 miljoen) en de egalisatievoorziening riolering (€14,3 miljoen). De gemeente Heerenveen heeft in 2024 stappen gezet in onder andere het herzien van beheerplannen en het steviger monitoren op onterechte onttrekkingen. Dit is een goede ontwikkeling. Wel zien wij aandachtspunten met betrekking tot het tijdig uitvoeren van de werkzaamheden conform beheerplannen om achterstallig onderhoud te voorkomen. Landelijk zien wij dat verschillende gemeenten hier, mede als gevolg door schaarste en druk op de capaciteit, moeite mee hebben.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
 - Rechtmatigheid
 - Ruimtelijk domein
 - Sociaal domein**
 - Overige onderwerpen
 - Schattingen
 - Update interne beheersing
 - Fraude
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Sociaal domein

Het sociaal domein staat onder druk

De lasten in het sociaal domein nemen toe

De zorgkosten in het sociaal domein nemen toe, terwijl de bijdragen vanuit het rijk krimpen. Landelijk gezien is in de afgelopen jaren een stevige stijging gezien in het aantal cliënten en de intensiteit van zorgtrajecten, deze worden steeds complexer en daardoor duurder. Ook in Heerenveen nemen de kosten fors toe (€21,8 miljoen begroot en werkelijke kosten €25,9 miljoen, een toename van 19%). De gemeente onderneemt stappen om de zorgkosten in de toekomst te verlagen, onder andere door het decentraliseren van provinciale zorg en dit te verplaatsen naar een meer lokale aanpak. Belangrijk aandachtspunt is ook het uitvoeren van evaluaties met Sociaal Domein Fryslân inzake de provinciale inkoop en gemaakte afspraken met zorgaanbieders.

Zorgfraude is een belangrijk aandachtspunt

Landelijk zijn er meer signalen van zorgaanbieders die ten onrechte niet (volledige) zorgprestaties factureren. Dit is besproken met uw organisatie en hierbij zijn geen signalen binnengekomen dat er sprake is van dergelijke casussen binnen Heerenveen. Voor de gemeente is het belangrijk om te kijken of de huidige interne beheersing op dit momenteel voldoende is om dergelijke indicaties tijdig te signaleren. Hiervoor zijn al stappen gezet. Zo is bijvoorbeeld binnen de Wmo is sprake van aangewezen toezichthouders die dergelijke signalen in behandeling nemen, binnen Jeugd is hiervan nog geen sprake. De gemeente heeft daarnaast in 2024 bij Jeugd een cliëntervaringsonderzoek laten uitvoeren door een externe partij.

Ook in 2024 blijken er onzekerheden rondom de prestatielevering zorg in natura

De gemeente Heerenveen is voor het vaststellen van de prestatielevering volledig afhankelijk van de productieverklaringen van aanbieders.

Binnen de Wmo worden dergelijke productieverantwoordingen in combinatie met een controleverklaring over het algemeen tijdig aangeleverd.

Binnen Jeugd is sprake van verschillende zorgaanbieders die dit niet tijdig, voor de deadline van 1 april, in kunnen dienen. De gemeente is hiervoor in belangrijke mate afhankelijk van de aanlevering door het Sociaal Domein Fryslân..

Landelijk gezien is er een ontwikkeling gaande om de afhankelijkheid van productieverantwoording te verkleinen. In de SDO-notitie van de NBA zijn interne beheersingsmaatregelen geformuleerd voor gemeenten om dit te adresseren. Hierbij zijn onder andere standaardagenda's en templates opgenomen voor de vastlegging van gesprekken met de zorginstellingen. Wij adviseren om hier kennis van te nemen om te kijken of de gemeente hierdoor meer de regie kan nemen in het aantonen van prestatielevering voor zorg in natura.

In tabel 1 zijn de fouten en onzekerheden in het kader van de jaarrekeningcontrole opgenomen als gevolg van de controle binnen het sociaal domein. Deze worden veroorzaakt door het ontbreken van productieverantwoordingen bij een aantal zorgaanbieders.

Getrouwheid	2024 (x €1.000)	
	Fout	Onzeker
Jeugdzorg ZiN	-	2.652
Wmo ZiN	-	1.043
Totaal	-	3.695

Tabel 1: Overzicht van fouten en onzekerheden sociaal domein

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
 - Rechtmatigheid
 - Ruimtelijk domein
 - Sociaal domein
 - Overige onderwerpen**
 - Schattingen
 - Update interne beheersing
 - Fraude
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Overige onderwerpen (1/2)

Verplichtingenadministratie is niet op orde

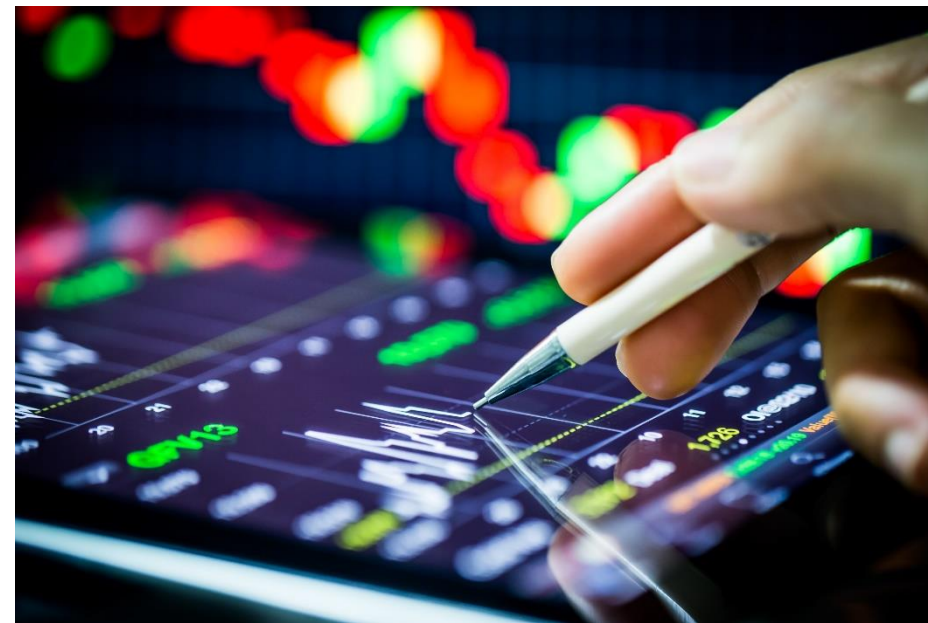
In de sturing op de verplichtingenadministratie bestaan belangrijke aandachtspunten. De gemeente heeft op dit moment beperkt inzicht in de (langlopende) financiële verplichtingen en de looptijd van de contracten. Het is een belangrijk aandachtspunt om dit inzicht te verbeteren om onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen. Als onderdeel van de overgang naar een nieuw financieel systeem per 1 januari 2026 wordt dit meegenomen door de organisatie.

Toerekening van kosten aan juiste boekjaar verdient aandacht

In de jaarrekeningcontrole 2024 zijn er in de toerekening van kosten aan het juiste boekjaar verschillende inkoopfacturen geconstateerd die betrekking hebben op een ander boekjaar, dit betreft zowel facturen over 2023 die in 2024 zijn ontvangen en verantwoord, alsmede facturen over 2025 die in 2024 zijn ontvangen en verantwoord. Dit heeft geleid tot een [controlebevinding](#). Het is belangrijk dat de interne beheersing hierop wordt aangescherpt, dit om een betrouwbare financiële rapportage te waarborgen.

Ten aanzien van de BTW is een integrale analyse uitgevoerd door een externe fiscalist

Met betrekking tot de BTW hebben wij in onze rapportage interim-bevindingen gerapporteerd dat dit mogelijk leidt tot correcties. Door de gemeente Heerenveen is een externe fiscalist aangesteld om de financiële administratie door te lichten. Door deze externe fiscalist is vastgesteld dat een bedrag van €0,4 miljoen te veel is gedeclareerd bij het BCF. De overige bevindingen na het uitvoeren van de rondrekening zijn beperkt. We hebben de uitkomsten hiervan beoordeeld en kunnen ons vinden in de gevormde conclusies.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024

Rechtmatigheid

Ruimtelijk domein

Sociaal domein

Overige onderwerpen

Schattingen

Update interne beheersing

Fraude

Jaarverslag

Speerpunten

Onze samenwerking

Bijlagen

Overige onderwerpen (2/2)

Einde handhavingsmoratorium Wet DBA

Per 1 januari 2025 is het handhavingsmoratorium Wet DBA beëindigd. Dit betekent dat de Belastingdienst weer kan handhaven op schijnzelfstandigheid met terugwerkende kracht tot 1 januari 2025. In 2025 zal de Belastingdienst bij een correctie nog geen vergrijp- of verzuimboete opleggen indien de gemeente aantoonbaar stappen heeft ondernomen om schijnzelfstandigheid te voorkomen.

In tegenstelling tot eerdere berichten geeft de Belastingdienst aan dat alle lopende en goedgekeurde modelovereenkomsten tot eind 2029 kunnen worden gebruikt. Nieuwe overeenkomsten worden niet meer getoetst. Het werken met een modelovereenkomst biedt enkel zekerheid als ook wordt gewerkt volgens de bepalingen uit de modelovereenkomst.

De Belastingdienst heeft het formulier 'Verzoek vooroverleg beoordeling arbeidsrelatie' gepubliceerd waarmee je als opdrachtgever een vooroverleg kan opstarten ter beoordeling van één specifieke arbeidsrelatie. Vooroverleg kan leiden tot een standpuntbepaling van de Belastingdienst of tot een vaststellingsovereenkomst over de arbeidsrelatie. Het is belangrijk een goede risico-inventarisatie uit te voeren, mogelijk contracten af te bouwen en beheersmaatregelen in de gehele organisatie in te voeren (inclusief het vergroten van het bewustzijn) waarbij wordt getoetst of wordt voldaan aan de Wet DBA.

In het eerste kwartaal van 2024 is het nieuwe wetsvoorstel Verduidelijking Beoordeling Arbeidsrelaties (VBAR) omtrent het werken met zelfstandigen naar de Raad van State gestuurd. Vanaf 1 januari 2026 zal de VBAR naar verwachting in werking treden. Ook komt er een rechtsvermoeden onder de VBAR. Eenieder die tegen een beloning van niet meer dan €33 (exclusief btw) per uur arbeid verricht, kan dit rechtsvermoeden inroepen. Dit rechtsvermoeden geldt in beginsel civielrechtelijk, maar indien dit civielrechtelijk wordt gevolgd werkt dit door naar fiscaliteit en sociale zekerheid.

Cloudgebruik bij gemeenten

Overheden maken steeds meer gebruik van clouddiensten. De cloud biedt kansen in het verbeteren van de bedrijfsvoering en/of de dienstverlening. Maar de cloud brengt ook risico's met zich mee. Bij de gemeente Heerenveen wordt gebruik gemaakt van clouddiensten en het is van belang dat de organisatie zich bewust is van de risico's hieromtrent.

De Algemene Rekenkamer heeft een [onderzoek](#) uitgevoerd naar het gebruik van clouddiensten bij het Rijk. Het onderzoek bestempelt het gebruik van de cloud door het Rijk als zorgelijk en trekt 3 belangrijkste conclusies:

1. Het Rijk heeft beperkt zicht op clouddiensten.
2. Het Rijk maakt onvoldoende strategische risicoafwegingen.
3. Het Rijk waarborgt onvoldoende de principes (digitale) soevereiniteit, continuïteit van de dienstverlening en de gegevensbescherming

De vijf belangrijkste risico's om hierin te onderkennen zijn:

1. Afhankelijkheid van leveranciers, ook met betrekking tot de toekomstige migratie van het nieuwe financieel systeem
2. Toegang statelijke actoren
3. Continuïteit dienstverlening
4. Gegevensbescherming
5. Kennis en kunde

Wij adviseren Heerenveen om kennis te nemen van dit rapport en mogelijke risico's te betrekken bij de strategie rondom clouddiensten en het verbeteren van de interne beheersing.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Rechtmatigheid
- Ruimtelijk domein
- Sociaal domein
- Overige onderwerpen

Schattingen

- Update interne beheersing
- Fraude

- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Schattingen (1/2)

De schattingen van het college nader uitgelicht

Bij het opstellen van de jaarrekening moet het college belangrijke boekhoudkundige schattingen, beoordelingen en aannames toepassen en toelichten. Wij hebben de belangrijkste schattingen, beoordelingen en aannames die door het college zijn gedaan beoordeeld en concluderen dat deze zijn gebaseerd op passende bewijsstukken en goed uitgebalanceerde overwegingen. Onderstaande tabel bevat een overzicht van onze bevindingen met betrekking tot die schattingen en oordelen.

Schatting	Waarde (x €1 miljoen)		Oordeel	Opmerkingen
	2024	2023	2024	
Afschrijvingen van materiële vaste activa	6	6	●	Het activabeleid van de gemeente ligt ten grondslag aan de wijze van afschrijven op materiële vaste activa. Wij hebben werkzaamheden verricht op de gehanteerde afschrijvingstermijnen en geconcludeerd dat deze niet altijd aansluiten bij uw financiële verordening. Dit is besproken met uw organisatie en is onderbouwd met raadsbesluiten waarin gemotiveerd wordt afgeweken van deze afschrijvingstermijnen.
De waardering van het vastgoed	71	61	●	Vastgoed kan een economische of een maatschappelijke functie hebben. Vastgoed met een maatschappelijke functie (bijvoorbeeld een schoolgebouw) mag niet worden afgewaardeerd, maar wordt jaarlijks afgeschreven. Er is enkel sprake van een parkeergarage dat zich classificeert als vastgoed met bedrijfseconomische functie. Wij hebben vastgesteld dat de WOZ-waarde hoger ligt dan de boekwaarde. Hiermee is niet sprake van een benodigde afwaardering.
De waardering van de grondexploitaties	15	25	◆/●	Wij zijn van mening dat de schattingen met betrekking tot de grondexploitaties een betrouwbaar beeld geven van de waardering van uw grondexploitaties. De uitgangspunten die in de berekeningen gehanteerd worden zijn voor zover mogelijk onderbouwd met rapportages van externe partijen en voorlopige contracten. De parameters zijn over het algemeen evenwichtig ingeschat.

■ Controleverschil

■ Optimistisch

● Evenwichtig

◆ Voorzichtig

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
 - Rechtmatigheid
 - Ruimtelijk domein
 - Sociaal domein
 - Overige onderwerpen

Schattingen

- Update interne beheersing
- Fraude
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Schattingen (2/2)

Schatting	Waarde (x €1 miljoen)		Oordeel	Opmerkingen
	2024	2023	2024	
De juistheid en volledigheid van de onderhoudsvoorzieningen	10	9	◆	De dotaties en onttrekkingen voor de komende jaren liggen in lijn met het onderhoudsplan en deze is sluitend voor de komende jaren. Wel hebben wij geconstateerd dat de onttrekkingen achterblijven op het onderhoudsplan. Er wordt jaarlijks wel gedoteerd waardoor de onderhoudsvoorziening relatief hoog is. Gezien het grote verschil en de vraag of dit allemaal ingelopen gaat worden in de komende jaren hebben wij dit als een voorzichtige schatting aangemerkt. Daarnaast is het belangrijk dat wel tijdig voldoende onderhoud plaatsvindt om achterstallig onderhoud te voorkomen.
De waardering van de financiële vaste activa	13	12	●	Wij hebben de waardering van uw financiële vaste activa in detail gecontroleerd. Ook het risico op een mogelijk duurzame waardevermindering op de waardering van uw deelnemingen hebben we hierbij meegewogen, waarbij voornamelijk Sportstad Heerenveen B.V. en Thialf OG BV zijn beoordeeld. Op dit moment concluderen wij dat de inschattingen van het college ten aanzien van de waardering van deze deelnemingen en (gerelateerde) leningen evenwichtig tot stand zijn gekomen.
De waardering en indexatie van de APPA-voorziening	4	4	●	De voorziening voor wethouderspensioenen (APPA) per eind 2024 is onderbouwd door actuariële berekeningen van een externe serviceorganisatie. Deze organisatie heeft de uitgangspunten uit de circulaire van het Ministerie gebruikt. Daarnaast is de voorziening geïndexeerd met 1,84%. Het nieuwe collegelid is meegenomen in de voorziening. Wij kunnen instemmen met de uitgangspunten die de gemeente Heerenveen heeft gehanteerd. Uiterlijk in 2028 zullen naar verwachting de pensioenen van (oud-) wethouders worden overgebracht naar het ABP. Hierdoor zal straks in één keer een uitstroom van middelen plaatsvinden. Het is belangrijk de ontwikkelingen goed te monitoren en tijdig de voorziening mogelijk bij te stellen.
De juistheid en volledigheid van de voorziening verlofsparen	1,9	1,5	●	Wij hebben vastgesteld dat de voorziening is gevormd op basis van de beste inschatting die de gemeente kan maken. De grondslagen die zijn gehanteerd zijn geschikt.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
 - Rechtmatigheid
 - Ruimtelijk domein
 - Sociaal domein
 - Overige onderwerpen
 - Schattingen

Update interne beheersing

- Fraude
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Update interne beheersing

Geen nieuwe significante tekortkomingen geïdentificeerd in de interne beheersing

Geen nieuwe significante tekortkomingen in de interne beheersing

In onze rapportage boardletter 2024 hebben wij ons beeld gegeven van de interne beheersing van de gemeente Heerenveen. Naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole hebben wij geen nieuwe belangrijke aandachtspunten in de interne beheersing geconstateerd.

Enkele aandachtspunten in uw IT- beheersing

Wij zijn verplicht melding te maken van onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze werkzaamheden richten zich op de algemene IT-beheersingsmaatregelen. De controle wordt volledig gegevensgericht uitgevoerd.

Formele procedures binnen de IT-afdeling kunnen aangescherpt worden en superusers rechten zijn beoordeeld

Als onderdeel van de managementletter is een eerste reflectie gegeven op de inrichting van de IT-beheersingsmaatregelen. In de eindejaarscontrole is hier nader invulling aan gegeven door onder andere te kijken naar de inrichting van superuser-rechten, wachtwoordinstellingen en de procedures die de gemeente heeft ingericht met betrekking tot de Windows Active Directory omgeving.

Superusers

Er is vastgesteld dat binnen de gemeente sprake is van superuser-accounts, waarvan service-accounts en persoonlijke accounts. Wij adviseren om het aantal service-accounts zoveel als mogelijk terug te brengen naar hetgeen noodzakelijk.

De persoonlijke accounts staan op naam van medewerkers waarbij het op basis van functiebenaming logisch is dat zij dergelijke rechten bevatten.

Binnen de specifieke gemeentelijke applicaties zijn de superuserrechten tevens beoordeeld. Hierbij zijn geen belangrijke bevindingen geconstateerd.

Wachtwoordinstellingen

Wachtwoorden moeten periodiek aangepast worden. Dit wordt bij gemeente Heerenveen elke 180 dagen vereist, wat een passende termijn is. De wachtwoordinstellingen zijn toereikend.

Procedures ten aanzien van de active directory

Met de CISO is in het voorjaar van 2025 een gesprek gevoerd over de monitoring activiteiten die worden verricht ten aanzien van de algehele gebruiksomgeving (Active Directory). Hierin wordt gebruik gemaakt van een tool, genaamd AD Audit Plus. Hierin zitten verschillende controlestappen ingebouwd die dagelijks de uitzonderingen signaleren en ter opvolging aanbiedt in een werkvoorraad. Dergelijke uitzonderingen worden tot nu toe niet zichtbaar gemonitord. Vanuit de afdeling worden momenteel werkprocedures opgesteld om deze taken te integreren in de dagelijkse gang van zaken. Het is een goede ontwikkeling dat de gemeente voornemens is om dit nader uit te werken. Daarbij is van belang dat taken en verantwoordelijkheden duidelijk worden belegd binnen de organisatie en worden geformaliseerd om de continuïteit hiervan te waarborgen. Wij bevelen aan om de uitkomsten hiervan structureel te documenteren. Om de opvolging vast te stellen, kan de VIC een periodieke controle hierop uitvoeren.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024

Rechtmatigheid

Ruimtelijk domein

Sociaal domein

Overige onderwerpen

Schattingen

Update interne beheersing

Fraude

- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Fraude

Onze werkzaamheden ten aanzien van fraude

Wij hebben specifieke werkzaamheden uitgevoerd op drie frauderisico's

Voor onze jaarrekeningcontrole zijn de geïdentificeerde frauderisico's als volgt:

- Het risico op het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door het college c.q. de directie
- Het risico van niet-zakelijke transacties bij grondverkoop/opbrengstverantwoording
- Het risico dat inkoopcontracten worden gegund aan (bevriende) partijen, dan wel dat er sprake is van omkoping om een contract te verkrijgen (met het risico op belangenverstrengeling en kickbacks).

In onze risico-inschatting hebben wij als wijziging ten opzichte van het controleplan het risico van niet-zakelijke transacties gekoppeld aan het risico van de opbrengstverantwoording van grondverkoop. In dit kader hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd.

Doorbreken interne beheersingsmaatregelen

- Opzet en implementatie van interne beheersmaatregelen geëvalueerd;
- Op basis van risico-analyse en data-analyse verrichten van controles op gemaakte boekingen in de administratie;
- Specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen, specifiek de waardering van grondexploitaties;
- Wij hebben voor organisaties/bedrijven waar collegeleden of de directie een nevenfunctie hebben, vastgesteld of de gemeente inkooptransacties met deze organisaties/bedrijven is aangegaan.

Niet-zakelijke transacties bij grondverkoop/opbrengstverantwoording

- Opzet en implementatie van interne beheersmaatregelen geëvalueerd;

- Specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van belangrijke schattingen, specifiek de waardering van grondexploitaties;
- Middels deelwaarneming uitvoeren van controles op verkooptransacties in de grondverkoop inclusief of marktconforme prijzen tot stand zijn gekomen en inclusief prestatielevering

Gunning van inkoopcontracten

- Opzet en implementatie van interne beheersmaatregelen geëvalueerd
- Middels deelwaarneming uitvoeren van gegevensgerichte controles op de naleving van aanbestedingsrichtlijnen, het ondertekenen van contracten door bevoegde personen (inclusief betrokkenheid van meerdere personen bij de totstandkoming en of de opdracht is gegund aan de partij die op basis van de gunningscriteria de opdracht had moeten krijgen).
- Middels deelwaarneming beoordeeld of er bij meerwerk van opdrachten de prestatie daadwerkelijk is geleverd.
- Het evalueren van de uitkomsten van de door de organisatie uitgevoerde spendanalyse op de naleving van aanbestedingsrichtlijnen;

Naast deze werkzaamheden hebben wij ook de frauderisicoanalyse van gemeente Heerenveen doorgenomen en vergeleken met onze eigen risico-inschatting. Eventueel hebben wij onze risicoanalyse aangevuld.

De werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude.

Geen aanwijzingen of signalen van fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving geïdentificeerd

Tijdens de controle van de jaarrekening 2024 zijn er geen aanwijzingen van fraude of niet-naleving van wet- en regelgeving onder onze aandacht gekomen.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024

Jaarverslag

Financiële positie

Observaties jaarverslag

Speerpunten

Onze samenwerking

Bijlagen

Jaarverslag

In dit hoofdstuk beschrijven we onze visie op de financiële positie van de gemeente en wat ons is opgevallen in relatie tot de informatiewaarde van het jaarverslag.

04

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Financiële positie**
- Observaties jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Financiële positie (1/2)

De kerngetallen laten een verbetering zien, maar de gemeente staat voor grote financiële opgaven

Financiële positie van de gemeente Heerenveen vraagt om aandacht

Wij hebben uw financiële positie aan de hand van zes kengetallen onder elkaar gezet. Hierbij hebben wij ook de landelijke cijfers gepresenteerd (zie de tabel hiernaast). De belangrijkste kengetallen zijn verbeterd ten opzichte van vorig jaar en het exploitatieresultaat over 2024 is positief. De solvabiliteit ligt weliswaar onder het landelijk gemiddelde, maar is als voldoende aan te merken. De gemeenteraad heeft de streefwaarde voor de solvabiliteit vastgesteld op 20%. De solvabiliteit van de gemeente Heerenveen in 2024 is 30,4% en laat een verbetering van de financiële positie zien, dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van het eigen vermogen. De nettoschuldquote is daarnaast goed te noemen. Per ultimo 2024 is de financiële positie op basis van de kengetallen voldoende. De kengetallen moeten daarbij worden bekeken in samenhang met het weerstandsvermogen en het financiële beeld in de begroting. Op de volgende [pagina](#) gaan we in op het weerstandsvermogen. Dit is voor Heerenveen ook goed te noemen. De grote uitdaging zit in de sluitende begroting voor de komende jaren. Er worden op basis van de begroting 2025-2028 omvangrijke tekorten verwacht vanaf 2026, o.a. als gevolg van verwachte kortingen op het gemeentefonds. Er wordt hierbij nog gekeken naar de financiële gevolgen van de landelijke Voorjaarsnota (met te ontvangen extra incidentele middelen). Door de gemeente is het project ‘Gezonde financiële positie’ gestart naar aanleiding van de niet-sluitende meerjarenbegroting. Vanuit dit project worden ombuigingen voorgesteld. De gevolgen hiervan zullen ook worden betrokken bij het opstellen van de begroting 2026-2029.

Hieruit komt een beeld naar voren van interventies die maatschappelijke impact gaan hebben (leefbaarheid, bestaanszekerheid, bepaalde voorzieningen) en op de kwaliteit van de dienstverlening en op efficiency doelstellingen op de eigen organisatie. Voor de zomer wordt door de gemeente Heerenveen de perspectiefnota 2026 gepresenteerd waarin de eerste ombuigingen gepresenteerd zullen worden.

In het volgende [artikel](#) geven wij een aantal adviezen over de rol van de raad bij bezuinigingen. Onderdeel hiervan is het maken van duidelijke afspraken over hoe de raad geïnformeerd wordt over de gerealiseerde ombuigingen. Wij adviseren u om hierover ook goede afspraken te maken met het college.

Kengetallen	Gemeente Heerenveen		Landelijk**	
	2024	2023	2024*	2023
Weerbaarheid				
Solvabiliteit	30,4%	29,8%	35,2%	39,1%
Grondexploitaties	7,5%	11,8%	7,4%	5,6%
Structurele exploitatieruimte	3,6%	0,4%	2,0%	3,3%
Wendbaarheid				
Nettoschuldquote	35,5%	37,3%	56,5%	37,6%
Nettoschuldquote gecorrigeerd	35,2%	37,2%	51,4%	32,3%
Belastingcapaciteit	88,0%	87,9%	101%	99,7%
* Op basis van de begroting 2024.				
** Bron: https://findo.nl/jive				

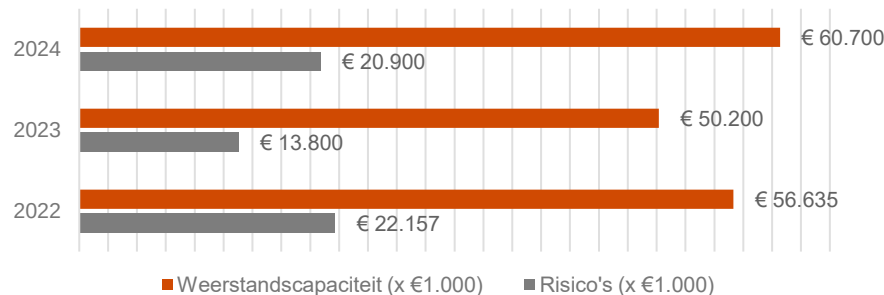

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Financiële positie**
- Observaties jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Financiële positie (2/2)

Het weerstandsvermogen is gedaald ten opzichte van vorig jaar door een toename van de risico's

Ontwikkeling van het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de afgelopen jaren gedaald

De gemeente Heerenveen streeft voor de ratio weerstandsvermogen op een waarde van 1,0 of hoger (voldoende). Met 2,9 is de integrale ratio weerstandsvermogen lager dan voorgaand jaar, maar nog steeds goed. De volgende ontwikkelingen hebben effect gehad op de hoogte van het weerstandsvermogen:

- De verwachte risico's zijn gestegen van €13,8 miljoen naar €20,9 miljoen. Dit bestaat voor €3,5 miljoen uit risico's in het kader van grondexploitaties (gedaald) en het restant aan overige risico's (gestegen). De stijging wordt veroorzaakt doordat risico's omhoog zijn bijgesteld, bijvoorbeeld vanwege het hoger uitvallen van kosten voor het programma centrum en ten aanzien van de kosten voor Jeugd.
- De beschikbare weerstandscapaciteit is ten opzichte van 2023 toegenomen met ruim €10 miljoen (ratio 2,9 in de jaarrekening 2024). Dit komt door een stijging van de algemene reserves.

Het resultaat over 2024 is positief, wel vragen wij aandacht voor het voorspellend vermogen

In 2024 is een positief resultaat van €2,8 miljoen behaald voor reservemutaties (begroot €4,0 miljoen negatief). Per saldo is er €7,1 miljoen onttrokken uit de reserves waardoor er een positief resultaat van €9,9 miljoen overblijft. Ten opzichte van de gewijzigde begroting (€7,0 miljoen) wijkt dit saldo met een bedrag van €2,9 miljoen af.

Met de toekomstige financieel onzekere situatie is het voorspellend vermogen des te belangrijker geworden. Wij hebben uw voorspellend vermogen beoordeeld op basis van een vergelijking tussen begrote en gerealiseerde saldi van baten en lasten. De afwijkingen tussen de begroting en realisatie zijn verschillend per thema. Gezien het verhoogde aggregatieniveau en het gebruik van vier verschillende thema's is het complex om te duiden waar afwijkingen concreet door worden veroorzaakt.

Bij het doorlezen van het jaarverslag zien wij daarbij ook voorbeelden van posten die al eerder bijgesteld hadden kunnen worden in de begroting, bijvoorbeeld investeringen die in 2023 niet zijn doorgegaan waardoor in 2024 ook geen kapitaallasten worden gerealiseerd. Dit is reeds begin 2024 bekend en kan in die gevallen nog worden bijgesteld in de begroting. Een andere voorbeeld zijn de grondexploitaties waar grote afwijkingen in baten en lasten bestaan. Wij adviseren het college, mede ook gezien de druk op de financiële positie, om te investeren in het voorspellend vermogen in de organisatie (inclusief tijdige bijstelling van de begroting en het rapporteren over afwijkingen).

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Financiële positie
- Observaties jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Observaties jaarverslag (1/2)

De kwaliteit van uw jaarverslag is voldoende

Jaarverslag	Beoordeling	Observaties
Verenigbaarheid jaarrekening en het jaarverslag	●	Wij hebben vastgesteld, op grond van de verkregen informatie in onze controle, dat de jaarrekening en het jaarverslag verenigbaar zijn. In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag voldoet aan het BBV.
Kwaliteit paragrafen	●	Wij hebben vastgesteld dat alle verplichte informatie in de paragrafen is opgenomen. Daarnaast hebben wij de informatiewaarde van de paragrafen beoordeeld. Deze geven informatie over de realisatie ten opzichte van begroting. De paragrafen geven voldoende inzicht.
Inzicht in fraudepreventie-systeem in paragraaf 'Bedrijfsvoering'	●	Op dit moment biedt uw paragraaf Bedrijfsvoering voldoende informatie over het fraudepreventiebeleid, de belangrijkste frauderisico's en de interne beheersingsmaatregelen van gemeente Heerenveen. In de huidige paragraaf is een omschrijving van het begrip fraude en misbruik & oneigenlijk gebruik opgenomen.
Voldoende inzicht in het vermogen om risico's uit de bedrijfsvoering financieel op te vangen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'	●	Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Heerenveen alle relevante informatie heeft opgenomen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'. Daarnaast zijn alle relevante ontwikkelingen en de impact daarvan op de gemeente Heerenveen opgenomen in de toelichting. Wij vinden dat de gemeente in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' een goede reflectie heeft gegeven op het vermogen om de risico's vanuit de bedrijfsvoering financieel op te vangen. De gemeente rekent met een factor 1,2 voor 'zwarte zwanen' bij het bepalen van de risico's voor het benodigd weerstandsvermogen. Dit is een voorzichtige benadering. Wij zien landelijk dat bij de bepaling van risico's (kans x impact) vaak al een voorzichtige houding wordt betrokken (in dat geval zal het bij Heerenveen tot extra voorzichtigheid leiden). Tegelijkertijd zien wij dat specifiek voor Heerenveen een aantal risico's (nog) niet financieel is vertaald zoals netcongestie, klimaatrisico's en de aanstaande migratie van het financieel systeem. Het is belangrijk om hierin een goede balans te vinden. Met een weerstandsratio van 3,2 is het bestaande weerstandsvermogen eind 2024 uitstekend.

Informatiewaarde jaarverslag	□	Ons oordeel is gebaseerd op de leesbaarheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses. Wij zijn van mening dat het jaarverslag de raad voldoende informatie geeft. Wel zien wij verbeterpunten om de sturingsmogelijkheden voor de raad te verbeteren. De inrichting van het jaarverslag wordt (onnodig) ingewikkeld gemaakt door het gebruik van programma's, thema's en taakvelden. Hiermee wordt vanuit verschillende perspectieven verantwoording afgelegd, maar is de onderlinge relatie soms moeilijk te volgen. Ook is het hierdoor lastiger om de hoofdlijn in het jaarverslag te begrijpen. Wij adviseren daarnaast om bepaalde toelichtingen meer te concretiseren, deze onderdelen "Wat hebben we daarvoor gedaan in 2024" en "Wat hebben we bereikt?" bevatten op bepaalde vlakken een wat algemene weergave.
------------------------------	---	--

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag

Financiële positie

Observaties jaarverslag

- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Observaties jaarverslag (2/2)

Toelichtingen in de paragraaf bedrijfsvoering inzake rechtmatigheid is toereikend

Paragraaf bedrijfsvoering	Beoordeling	Observaties
Informatiewaarde jaarverslag	□	Een voorbeeld hiervan is de volgende passages “We hebben de professionele zorgkosten door dagbesteding en thuisondersteuning teruggedrongen.....” en “ in 2024 is hierdoor een daling te zien in de indicaties dagbesteding en thuisondersteuning”. In die gevallen kan de toelichting concreter worden door direct te vermelden wat de daling is geweest in e euro’s (bijv. door 2023 en 2024 weer te geven) en door de ontwikkeling in indicaties ook daadwerkelijk concreet weer te geven. Daarmee kan in één oogopslag een indruk worden verkregen van zowel de financiële als inhoudelijke prestaties. Ook is niet altijd duidelijk gemaakt bij de toelichting op de programma’s wat er nu daadwerkelijk in 2024 is uitgevoerd (vaak nog beschrijvend weergegeven, terwijl soms met een paar woorden net wat concreter gemaakt kan worden).
Afwijkingen + maatregelen toegelicht	●	Gemeente Heerenveen heeft een toelichting opgenomen voor alle afwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn verantwoord, voor zover deze de rapportagegrens overschrijden. Daarnaast zijn de maatregelen toegelicht over hoe deze afwijkingen in de toekomst worden voorkomen.
Toelichting geconstateerde fraude medewerkers	□	Gemeente Heerenveen heeft de geconstateerde fraudes door eigen medewerkers toegelicht. Echter worden meldingen in het kader van integriteit niet specifiek opgenomen in de toelichtingen in de paragraaf bedrijfsvoering. Dit soort zaken zijn van belang om op te nemen, aangezien dit ook aangeeft dat dergelijke signalen (tijdig) door de gemeente worden geïdentificeerd en dat hierop wordt geacteerd.
Toelichting begrotingsrechtmatigheid	●	Volgens artikel 28 van de BBV dienen overschrijdingen en onderschrijdingen van zowel de baten als de lasten ten opzichte van de begroting na wijziging bij het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te worden toegelicht. Wij hebben vastgesteld dat de toelichting inzake begrotingsrechtmatigheid voldoet aan de vereisten van de BBV. Het college betreft de afwijkende baten en onderschrijdingen van lasten en investeringen die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig zijn gemeld aan de gemeenteraad in de rechtmatigheidsverantwoording. Vanzelfsprekend worden in de rechtmatigheidsverantwoording ook de overschrijdingen van lasten en investeringen die niet passen binnen het vastgestelde beleid en de criteria uit de financiële verordening betrokken. Hieruit volgen een aantal begrotingsonrechtmatigheden die door de gemeente worden toegelicht, waarbij ook aandacht is voor het onderscheid tussen acceptabele en niet-acceptabele afwijkingen conform de financiële verordening.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten**
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Speerpunten

Bij de uitvoering van de controle kunt u ons specifieke speerpunten meegeven. Dit hebben we met u besproken in de vergadering van de Auditcommissie van 15 oktober 2024. In dit hoofdstuk geven we onze bevindingen over die speerpunten.

06

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten**
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Speerpunt 1

Hoe komen de standpunten van het college tot stand met betrekking tot netcongestie?

Huidige standpunten van het college omtrent netcongestie

De problematiek rondom netcongestie blijft een relevant thema en actie is vereist van gemeenten om enerzijds het probleem op te lossen en anderzijds kritisch te reflecteren of de realisatie van investeringsprojecten en de fasering van de grondexploitaties nog haalbaar zijn. De gemeente heeft maatregelen genomen om het net uit te breiden en te versterken (o.a. door de plaatsing van transformatiehuisjes) en op bedrijventerreinen worden initiatieven uitgewerkt om collectief te zoeken naar oplossingen voor deze problemen (hiervoor is een intentieverklaring met bedrijven getekend).

Ten behoeve van de gemeente Heerenveen is de problematiek omtrent netcongestie besproken met de organisatie. Met netbeheerder Liander is intensief contact wanneer bouwprojecten worden opgestart. Er is sprake van periodieke overleggen waarin een aantal maanden voor aanvang van de bouw wordt aangegeven hoeveel aansluitingen benodigd zijn. Op basis van deze gesprekken en het delen van de planning zijn door Liander op dit moment geen indicaties gegeven dat dergelijke aansluitingen niet tijdig gereed kunnen zijn. Het formaliseren van deze afspraken vindt echter niet plaats, waardoor garanties niet aanwezig zijn.

Het college ziet beperkt projectspecifieke risico's a.g.v. netcongestie

Landelijk gezien is zichtbaar dat (woningbouw)projecten geen doorgang kunnen vinden of vertraging oplopen. Dit leidt, ook bij de gemeente Heerenveen inherent tot een risico in de grondexploitaties en bij projecten (zoals o.a. de nieuwe centrumvisie). Er wordt bij projecten binnen het fysieke domein rekening gehouden met risico's als gevolg van netcongestie, hierbij wordt weloverwogen door het college een conclusie getrokken of dit leidt tot aanvullende (financiële risico's). Dit is ook meegenomen bij bijvoorbeeld het project centrumvisie. Binnen de grondexploitaties zijn geen projectspecifieke risico's geïdentificeerd die zijn

doorgerekend. De gemeente rekent projectspecifieke risico's in zodra de kans meer dan 50% is dat het probleem zich voordoet. Voor risico's met een kans van minder dan 50% wordt dit meegenomen in de Monte Carlo-simulaties die per grondexploitatie worden doorgerekend (en de basis is voor de benodigde weerstandscapaciteit). Als gevolg daarvan is netcongestie wel gedeeltelijk onderdeel van de risicobuffer van de gemeente, maar heeft dit geen impact op de waardering van grondexploitaties per jaareinde. In de fasering is rekening gehouden met een realistisch uitgiftetempo.

Voornamelijk ten aanzien van de bedrijventerreinen komen de eerste signalen over lange wachttijden op het krijgen van een aansluiting. Tot op heden is er vanuit Liander geen indicatie dat dergelijke aansluitingen niet tijdig zullen plaatsvinden. Er worden daarnaast maatregelen getroffen om het energiestation bij Klaverblad Noord-Oost te verhogen en bij het IBF wordt gekeken of er vanuit een collectief van ondernemers een samenwerking opgezet kan worden. Ook is de gemeente aan het beoordelen of er gericht naar de vraag gekeken kan worden, zodat bedrijven die minder energie verbruiken eerder in aanmerking kunnen komen. Recente ontwikkelingen over aansluitbeperkingen in Friesland hebben op dit moment geen invloed op de per 31 december 2024 vastgestelde gemeentelijke grondexploitaties.

Totstandkoming van de standpunten van het college

De uitgangspunten van het college rondom netcongestie zijn gebaseerd op de lopende gesprekken met de netbeheerder. Dit wordt gebruikt als input voor de fasering van de grondexploitaties. Projectleiders rapporteren aan de directie over de ontwikkelingen omtrent netcongestie. De raad wordt twee keer per jaar geïnformeerd via de monitors. Het is belangrijk de ontwikkeling goed te blijven monitoren. Ons advies is daarbij om het risico meer te kwantificeren (bijv. op basis van scenario's) en mee te nemen in de benodigde weerstandscapaciteit.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten**
- Onze samenwerking
- Bijlagen

Speerpunt 2

Hoe kijkt college naar klimaatrisico's en welke gevolgen heeft dit voor waardering van activa en voorzieningen?

Wij hebben tijdens de jaarrekeningcontrole aandacht gehad voor klimaatrisico's. Aanvullend hebben wij kennis genomen van het Watertakenplan van de gemeente. In het Watertakenplan wordt invulling gegeven aan de zorgplicht met betrekking tot hemelwater, stedelijk afvalwater en grondwater. Het Watertakenplan is een instrument om de klimaatrisico's waaronder wateroverlast en droogte af te dekken.

Klimaatstresstest de basis voor het inschatten van klimaatrisico's

De Friese Klimaatstresstest brengt in kaart hoe klimaatverandering o.a. gemeente Heerenveen kan raken. Klimaatrisico's worden vervolgens gekwantificeerd en op basis van de omvang van het risico wordt er geprioriteerd. De uitvoering ligt vast in een beleids- en uitvoeringsplan voor klimaatadaptatie. Een voorbeeld voor het aanpassen aan het veranderende klimaat zijn vertragende maatregelen bij de afvoer van water zoals het aanleggen van drempels in de straat. De maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie worden al vrij concreet in de programmaverantwoording opgenomen.

Strategische keuzes leiden tot uitstroom van financiële middelen

Uw organisatie is strategische keuzes aan het maken over de vastgoedportefeuille waarbij externe capaciteit wordt ingehuurd om details van het vastgoed te verkrijgen. Op basis hiervan wordt gekeken in welke panden moet worden geïnvesteerd (inclusief verduurzaming) en met welk doel. De doelstelling hierbij is om CO2 uitstoot met minstens 55% te reduceren. Dit zal leiden tot een grote investeringsopgave. Het is belangrijk de raad te informeren over het investeringsvolume en het tempo waarin deze (vervangings)investeringen plaatsvinden.

Invloed van klimaatrisico's op de waardering van de activa

Uit onze controle blijken geen directe risico's voor de waardering van de activa, dit aangezien Heerenveen met name activa heeft met een maatschappelijke functie (waar afwaardering niet van toepassing is). Naar de toekomst toe moeten er wel investeringen worden gedaan om de activa toekomst –en klimaatbestendig te maken (o.a. Circulair bouwen). Hierbij heeft Heerenveen kaders al vastgesteld rondom het hanteren van een restwaarde. Dit zorgt ervoor dat op termijn Heerenveen een circulaire restwaarde kan toepassen en daarmee de afschrijvingskosten van circulaire activa kan beperken. Wij gaan graag in overleg over de toepassing en onderbouwing van deze restwaarde. Het is daarbij belangrijk om ook periodiek met een “klimaatrisico-bril” te kijken naar de activa en mogelijke risico's op dat vlak te bepalen (bijv. richting begroting van investeringen in komende jaren).

Invloed van klimaatverandering op de volledigheid van de onderhoudsvoorzieningen

In de bepaling van de hoogte van de onderhoudsvoorzieningen wordt op dit moment niet direct rekening gehouden met klimaatverandering. Onderhoudsvoorzieningen worden gevormd op basis van onderhoudsplannen als gevolg van inspecties door deskundigen. Uw organisatie is van mening dat klimaatverandering er toe zal leiden dat onderhoud frequenter en/of intensiever plaats zal gaan vinden (o.a. door wateroverlast, droogte schade). Daarom zal de impact van klimaatverandering in de onderhoudsvoorzieningen terechtkomen door de periodiek geactualiseerde onderhoudsplannen. Wij adviseren deze onderhoudswerkzaamheden specifiek inzichtelijk te maken in de onderhoudsplannen zodat dit betrokken kan worden in de bepaling van de onderhoudsvoorziening (en de benodigde jaarlijkse stortingen).

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking**
- Bijlagen

Onze samenwerking

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe wij hebben samengewerkt met u en uw medewerkers. Daarnaast presenteren wij een overzicht van het aantal uren dat er is gewerkt aan de controle.

08

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking**
- Bijlagen

Onze samenwerking

We hebben een constructieve samenwerking ervaren tijdens het controleproces

Onze samenwerking is in 2024 gestart. Het eerste jaar is vaak het meest intensief omdat we elkaar en de organisatie nog moeten leren kennen. Over het algemeen hebben wij een constructieve samenwerking ervaren gedurende het gehele controleproces. Ook als we een afwijkend standpunt hadden konden we hier open met elkaar over in gesprek. Zowel met de VIC als met de financieel adviseurs is sprake van korte communicatielijnen en onze vragen worden intern in de organisatie met prioriteit doorgezet. Op onderdelen heeft dit geleid tot snelle oplevering, maar er zijn ook dossiers die langer uitgestaan hebben zoals bij de salarissen en aanbestedingen.

Door middel van wekelijkse statusbesprekingen, het sturen op de opleverportal Connect en het transparant delen van een statusoverzicht per jaarrekeningpost is gezamenlijk met de organisatie actief gestuurd op de openstaande punten.

Ons gehele team kijkt terug op een plezierige samenwerking en komt graag in Heerenveen. We hebben een open en fijne cultuur ervaren. Aangezien we voortdurend streven naar een verbetering van het controleproces en onze dienstverlening, evalueren we dit proces graag op korte termijn met jullie.

Onze reflectie op het proces van de jaarrekeningcontrole

Over het algemeen zien wij binnen de gemeente dat er veel initiatief wordt genomen om stukken zo volledig mogelijk en navolgbaar op te leveren. Dit leidt ertoe dat bepaalde onderdelen van de documentatie erg uitgebreid zijn en dat originele documentatie soms ontbreekt. De hoeveelheid documentatie maakt dat dit soms lastig te doorgronden is. We evalueren graag met u hoe dit soort zaken te versimpelen zijn om zowel aan uw als onze kant de intensiteit te verlagen. Verder vragen wij aandacht voor het tijdig opleveren van de rechtmatigheidsverantwoording en merken wij op dat een aantal van de gemaakte opmerkingen bij de jaarstukken over 2023 niet zijn verwerkt in de concept jaarrekening 2024.

Geen bevindingen te melden rondom onafhankelijkheid

Wij hebben onze naleving van externe normen en ons wereldwijde onafhankelijkheidsbeleid met betrekking tot onze dienstverlening in 2024 bewaakt en bevestigen dat wij aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

Overzicht van de gemaakte uren

De controle van de jaarrekening van de gemeente Heerenveen vereist voldoende tijd en aandacht van de teamleden van het juiste niveau voor inhoudelijke werkzaamheden, beoordeling en begeleiding. In overeenstemming met de maatregelen die zijn beschreven in het rapport In het publiek belang geven wij hieronder een overzicht van de uren die we hebben besteed aan de controle van het lopende jaar van de gemeente Heerenveen. De extra gemaakte uren ten opzichte van de planning hebben met name betrekking op aanvullende werkzaamheden als gevolg van fouten in de aanbestedingen en de afgrenzing van kosten. Wij gaan over de afrekening van de uren nog in gesprek.

Categorie	Totaal aantal geplande uren	%	Totaal aantal feitelijke uren (schatting)**	%
Partner/director	120	8	139	8
(Senior) manager	280	18	315	17
Overig personeel*	1.200	74	1.406	75
Totaal	1.600	100	1.860	100

* 'Overig personeel' bestaat uit onze medewerkers en uitbestede uren.
 ** Bovenstaande figuur is gebaseerd op onze werkelijke uren per 1 mei 2025.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking

Bijlagen

SiSa

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Communicatie

Bijlagen

In de eerste bijlage beschrijven we de uitkomsten van de werkzaamheden ten aanzien van de SiSa-bijlage. Daarna staan we stil bij onze controle van de WNT-verantwoording. Vervolgens lichten we de materialiteit toe. Tot slot geven we een update over de verplichte communicatie.

09

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Communicatie

SiSa

Geen bevindingen in de SiSa-bijlage

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2024. Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) zwaardere rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening.

De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:

- €12.500 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan €125.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan €125.000 en kleiner dan of gelijk is aan €1.000.000;
- €125.000 indien de omvangsbasis groter is dan €1.000.000.

De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. In de [volgende tabel](#) hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering opgenomen. Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

- SiSa
- Wet normering topinkomens
- Materialiteit
- Communicatie

Bevindingen per SiSa-regeling

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
1	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2	C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
3	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
4	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
5	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
6	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
7	E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
8	E28C	Regionale mobiliteitsfondsen (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
9	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
10	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

- Wet normering topinkomens
- Materialiteit
- Communicatie

Bevindingen per SiSa-regeling

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
11	F20	Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
12	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
13	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G3	BBZ vóór 2020 – Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G3	BBZ vóór 2020 – Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G3	BBZ vóór 2020 – Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen
- SiSa**
- Wet normering topinkomens
- Materialiteit
- Communicatie

Bevindingen per SiSa-regeling

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
	G3	BBZ vóór 2020 – Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G3	BBZ vanaf 2020 – Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeenteraad 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
14	G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G4	Tozo 2 gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G4	Tozo 3 gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

- Wet normering topinkomens
- Materialiteit
- Communicatie

Bevindingen per SiSa-regeling

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
	G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire – gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
15	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
16	G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2024			
17	G13	Besteding/baten onderwijsroute gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

- Wet normering topinkomens
- Materialiteit
- Communicatie

Bevindingen per SiSa-regeling

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
18	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
19	H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
20	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
21	H35B	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
22	J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
23	J117B	Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
24	J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
25	J55	Aanpak energiearmoede	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
26	J75B	Regiodeals 3e tranche (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
27	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
28	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

- Wet normering topinkomens
- Materialiteit
- Communicatie

Bevindingen per SiSa-regeling

Nr.	Regeling/indicator	Naam specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
29	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
30	M29	Bekostigingsregeling eerste opvang ontheemden Oekraïne door Regionale openbare lichamen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Uit onze controlewerkzaamheden komen geen materiële afwijkingen naar voren. Wij hebben de getrouwheid en rechtmatigheid van de SiSa-bijlage in de jaarrekening 2024 vastgesteld.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Communicatie

Wet normering topinkomens

De bezoldiging van uw topfunctionarissen is juist verantwoord in de WNT-bijlage

Geen controlebevindingen in de WNT-verantwoording 2024

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet normering topinkomens ('WNT') gecontroleerd. Uit onze controle zijn bevindingen gebleken ten aanzien de WNT (o.a. doordat looncomponenten niet zijn gebruikt en dat de interim-gemeentesecretaris niet juist is opgenomen). Door de organisatie is dit tijdig gecorrigeerd en heeft dit niet geleid tot een overschrijding van de bezoldigingsnorm. Op grond van de wet zijn de griffier, de gemeente-secretaris en de waarnemend gemeentesecretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de bijlage WNT in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op: <https://www.topinkomens.nl>.

Bijlage WNT

U heeft 3 topfunctionarissen verantwoord in de jaarrekening 2024.

Twee van de topfunctionarissen zijn in loondienst. Per november 2024 is er een interim-gemeentesecretaris aangesteld.

U hebt in 2024 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd.

De WNT is in 2024 beperkt gewijzigd

In 2024 is er voor de WNT weinig gewijzigd ten opzichte van 2023. Wel zijn de bedragen geïndexeerd op basis van de loonontwikkeling in de sector overheid. De wettelijke maximale bezoldiging voor topfunctionarissen is aangepast van €223.000 in 2023 naar €233.000 in 2024.

De aandachtspunten voor de WNT-verantwoording 2024 uitgelicht

Daarnaast waren de volgende aandachtspunten mogelijk relevant voor de WNT-verantwoording 2024 van de gemeente Heerenveen:

- Als een van de topfunctionarissen ook nog een bezoldiging op andere gronden dan de topfunctie krijgt, dan had er mogelijk een extra overzicht in de WNT-verantwoording opgenomen moeten worden. Voor de gemeente Heerenveen is dit niet van toepassing gebleken.
- Als de gemeente niet-topfunctionarissen in dienstbetrekking zou hebben die in 2024 méér bezoldiging ontvingen dan hun deeltijdfactor maal €223.000, dan hadden deze (op functie) als 'overige functionarissen' in de WNT-verantwoording opgenomen moeten worden. Voor de gemeente Heerenveen is dit niet van toepassing gebleken.

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024

- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen

SiSa

Wet normering topinkomens

Materialiteit

Communicatie

Materialiteit

De materialiteit is gedurende de controle toegenomen

De gehanteerde materialiteit is €2,4 miljoen

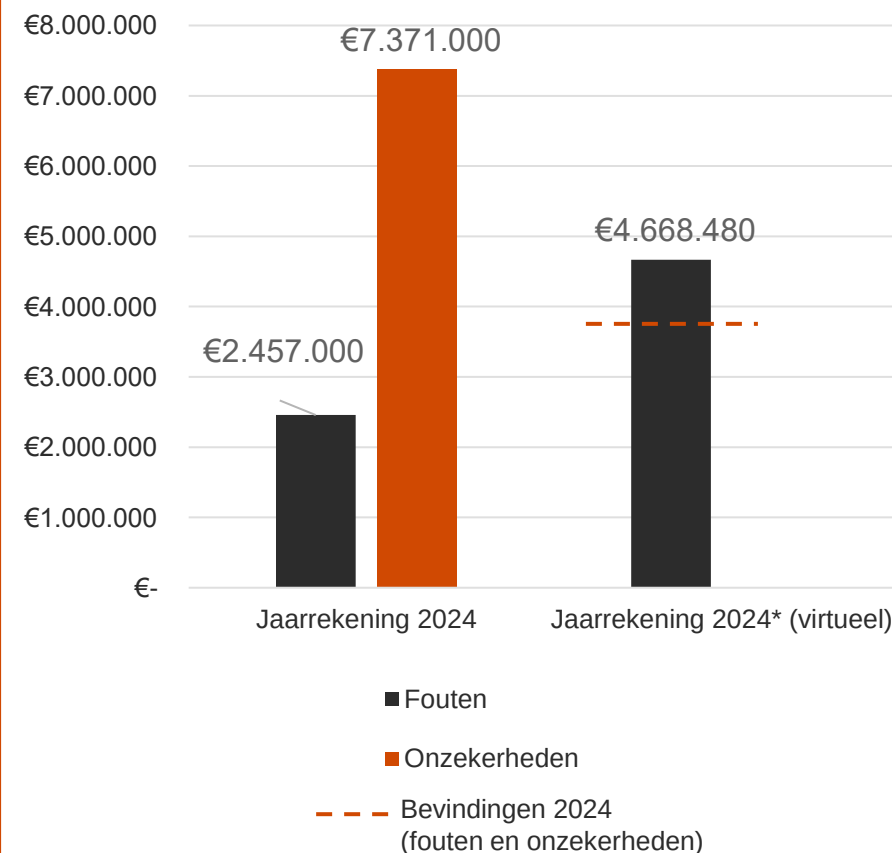
De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip ‘materieel’ wordt toegelicht in de paragraaf ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’ in onze controleverklaring. Afwijkingen worden als materieel beschouwd wanneer redelijkerwijs kan worden verwacht dat ze, elk afzonderlijk of in totaal, gevolgen kunnen hebben voor de economische beslissingen die gebruikers op grond van de jaarrekening nemen.

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) zijn de goedkeuringstoleranties bepaald die de accountant ten behoeve van de oordeelsvorming over de jaarrekening van de gemeente hanteert. De totale werkelijke kosten van de gemeente, inclusief de toevoegingen aan de bestemmingsreserves, vormen de totale werkelijke kosten van de gemeente. De materialiteit bepaalt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en het effect van vastgestelde afwijkingen op onze verklaring.

Virtuele uitkomst controle met aangepaste materialiteit

Het Ministerie van BZK heeft op 16 april 2025 voorgesteld om artikel 2 van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (‘Bado’) met betrekking tot de materialiteit te wijzigen. Deze wijziging van het Besluit is in 2025 definitief vastgesteld. De maximale materialiteit is met ingang van 2025 gewijzigd naar 2% van de totale lasten **exclusief** de toevoegingen aan de reserves en heeft betrekking op afwijkingen en onzekerheden samen. In het figuur hiernaast hebben wij met een rode stippellijn aangegeven wat de bevindingen in 2024 hadden betekend op basis van de aangepaste materialiteit. Op basis van de verwachte aanpassingen in de materialiteit had gemeente Heerenveen virtueel een goedkeurende controleverklaring gekregen.

Ontwikkeling van de materialiteit

- Aanbiedingsbrief
- Onze kernboodschappen
- Onze conclusies
- Uitkomsten controle 2024
- Jaarverslag
- Speerpunten
- Onze samenwerking
- Bijlagen
- SiSa
- Wet normering topinkomens
- Materialiteit
- Communicatie

Communicatie

Update over onze communicatie met u

Vereiste communicatie op grond van controlestandaarden	Controleplan	Managementletter/ Boardletter	Accountantsverslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant	●		
Bevestiging van de onafhankelijkheid van PwC	●		●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's	●	●	●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne controle		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet naleven van wet- en regelgeving			●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het college van burgemeester en wethouders			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring.			●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet-gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de gemeente			●